

Allocatie

- allocatie

is het verdelen van de productiefactoren over de toepassingsrichtingen. Het allocatieprobleem wordt in de particuliere sector voornamelijk opgelost door middel van het prijs- en marktmechanisme en in de publieke sector door middel van het budgetmechanisme.

- allocatiefunctie van de overheid

is de rol van de overheid bij het oplossen van het allocatieprobleem, hetgeen vooral ligt in het verzorgen van de infrastructuur.

- allocatieprobleem

is het probleem hoe de productiefactoren zo goed mogelijk worden benut. Het is het probleem van voor "wie, wat, waar, wanneer, hoeveel en door wie" moet er geproduceerd worden. In de vrije markteconomie wordt dit probleem opgelost door het prijs- en marktmechanisme, en in een planeconomie door het planmechanisme. De vrije markteconomie en de planeconomie (= centraal geleide economie) zijn dus twee extreme vormen, die elk slechts één coördinatiemechanisme hanteren. In de praktijk is er altijd sprake van een mengvorm, een voorbeeld is de georiënteerde economie.

Het gedrag van de overheid heeft sterke invloed op de allocatie. Als de EU de interne markt versterkt zal dat gevolgen hebben voor de allocatie van productiefactoren bij ons. Immers door de interne markt ontstaat er meer concurrentie. Producten die eerst bij ons gemaakt worden zullen in het vervolg wellicht ergens anders worden gemaakt.

Ook de afspraken binnen de WTO zullen invloed hebben op de allocatie. Als wereldwijd invoertarieven worden afgeschaft zal dat gevolgen hebben voor wie wat waar produceert.

De twee belangrijkste productiefactoren in een land zijn arbeid en kapitaal. Een land kan meer arbeidsintensief of meer kapitaalintensief produceren. Een indicatie voor de mate waarin arbeid wordt aangewend is de loonquote van een land.

$$\text{Loonquote} = \frac{\text{loon}}{\text{nationaal inkomen}}$$

Een hoge loonquote zou kunnen betekenen dat er arbeidsintensief wordt geproduceerd. Het kan natuurlijk ook betekenen dat de lonen erg hoog zijn.

Een betere indicatie voor het aandeel van de factor arbeid in het nationaal inkomen is de arbeidsinkomensquote.

$$\text{Arbeidsinkomensquote} = \frac{\text{loon} + \text{TLZ}}{\text{nationaal inkomen}}$$

TLZ = toegerekend loon zelfstandigen

Het toegerekend loon van een zelfstandige is een geschat bedrag dat staat voor het loon dat de zelfstandige “verdient” door in zijn eigen zaak arbeid te verrichten.

Voorbeeld: Jan de melkboer heeft een eigen zaak. Hij maakt echter lange dagen. Zijn inkomen behoort officieel niet tot de categorie loon maar tot de categorie winst. Toch heeft hij veel arbeid verricht in zijn zaak. Bij het berekenen van de arbeidsinkomensquote wordt een deel van zijn inkomsten tot de productiefactor arbeid gerekend.

De arbeidsinkomensquote van een land zal hoger zijn dan de loonquote.

Als het Nederlandse onderwijs geprivatiseerd zou worden heeft dat belangrijke gevolgen voor de allocatie. Ten eerste betekent dit dat de overheid niet langer beslist wat, door wie en wanneer er wordt geproduceerd. Het is nu de markt die voor de allocatie van de productiefactoren zorgt. Deze allocatie door de markt zal er waarschijnlijk toe leiden dat er minder tekorten zullen ontstaan. Voor die vakken waar een tekort aan leraren dreigt zal de beloning toenemen. Er zal een grotere loondifferentiatie ontstaan. Vakken die niet zo populair zijn zullen verdwijnen.

Goede sommen om te oefenen zijn:

VWO 2004 I ec.1,2 opgave 3

VWO 2004 II ec.1,2 opgave 3